

komme til at give ikke saa lidt større Afgrøde.

De, der have rejst rundt hos disse gamle Husmænd, ville vide, at de ikke have faaet Laan af Statskassen, men have maattet laane i Sparekasser, Husmandskreditforeninger og lignende Institutioner, de have ikke faaet nogen Understøttelse ud over det, de selv have kunnet skaffe sig. Faa de gamle Husmænd disse Drifts-laan — de behøve gennemsnitlig kun at være paa ca. 200 Kr. hver — paa de samme Betingelser som Statshusmændene til en Rente af 3 pCt., vil man derved gøre noget af den Uret god, som man har gjort ved fuldstændig at glemme dem til Fordel for de nye Husmænd. I det første Aar mener jeg ikke, der kan afdrages noget, men derefter kan Laanet afdrages med ca. 10 pCt. om Aaret, og Statskassens Ud-gift ved at hjælpe ca. 1,000 Husmænd vil da kun blive ca. 2,000 Kr. om Aaret.

Jeg vil derfor tillade mig meget stærkt at anbefale denne Tanke. Og samtidig vilde jeg gerne henstille, om der ikke sammen med Laanet kunde gives en Vejledning til, hvorledes man bedst skulde indrette og udnytte disse Ajekummer og Møddinghuse. Der kræves jo ikke saa lidt Kendskab til at indrette dem paa den mest tidssvarende Maade, saa de tage saa lidt Plads op og ligge saa lidt i Vejen som muligt. Det gælder derfor om at have en rigtig god Type for en saadan Ajekumme, som kan opsamle Ajlen, som kun behøver at udbringes paa Marken 1, højst 2 Gange om Aaret. Den maa tillige være indrettet saaledes, at den er fri for Tilløb af Overfladevand og andre Ingredienser, der i høj Grad forringe Ajlens Værdi.

Saa er der kun lige til Slut en Sag, som jeg gerne vil tillade mig at omtale, da den særlig er aktuel i den Kommune, hvor jeg har min Bopæl. Naar en Stats-husmand faar Laan, knyttes der jo til Ejendommen en Servitut, det er vanskeligt at faa frigjort en saadan Lod for denne Servitut. Hvis der nu kan sælges Byggegrunde eller slikt, er det meget vanskeligt at faa Lov til at gøre det og frigøre en saadan Parcel for Servitutten. Derfor vilde jeg henlede den højtærede Landbrugsministers Opmærksomhed paa, om det ikke vil være nødvendigt at løse det stramme Baand, som gennem disse Servitutter er lagt paa Statshusmands-brugene. Naar et Husmandsbrug, som ligger lige tæt op ad en By, der er under stærk Udvikling, kan sælge Byggegrunde eller lignende, var det ønskeligt, om det

paa en noget nemmere Maade kunde blive af med denne Servitut i Stedet for, som nu, at skulle søge at faa et ældre Husmandsbrug til at overtage Servitutten og derfor at skulle betale en Afgift paa 1—2—300 Kr. Og det vilde være ønskeligt, om ogsaa Statshusmændene kunde faa Adgang til af deres Jordlodder at sælge Byggegrunde uden at behøve at gaa den lange Omvej for at faa Servitutten ophævet.

R. Christiansen: Da jeg er et af de Medlemmer, hvis Navne ere nævnte under denne Forhandling, finder ogsaa jeg Anledning til at sige et Par Ord. Jeg er nemlig en af de Formænd for Husmandskommis-sionerne, som bleve afskedigede i Fjor. Jeg kan sige, som det ærede Medlem fra Ruds Vedby (Svendsen), at det ikke var mig nogen behagelig Overraskelse. Den 28. fik jeg Meddelelsen, der var udfærdiget af Landbrugsministeriet den 27. Allerede den 29. og 30. maatte jeg ud paa Valg-møder, fordi min Modkandidat havde ind-budt til saadanne. Jeg havde saa 1 — siger og skriver een — Dag til at ordne Sagerne og sende dem til min Afløser, den nyvalgte Formand. Det kom jeg imidlertid over, og jeg tror at turde sige, at de bleve afleverede i en saadan Stand, at Manden, der var ny overfor den Sag, kunde finde ud deraf. Men jeg siger som det ærede førnævnte Medlem, at behageligt var det mig ikke, efter at jeg i 11 Aar — jeg tør sige med usvækket Interesse — har arbejdet i den Sag. Og hvis den ærede daværende Landbrugsminister havde hen-ventt sig til de etablerede Statshusmænd i Svendborg Amt og spurgt dem om, hvad de syntes om Formanden, smigrer jeg mig med den Tro, at de ikke vilde have ind-stillet mig til Afsked. Jeg tror ogsaa, jeg kan sige, at jeg har arbejdet godt sammen med de to Husmænd, der sad i Kommissionen. Det gjorde mig, som sagt, derfor lidt ondt, at jeg skulde fratæde denne Stilling, som, skønt jeg i øvrigt har nok at bestille, er en af de Beskæftigelser, der have interesseret mig mest. Og jeg tror ogsaa, jeg har vist, at jeg havde Interesse for Sagen. Ret ofte var jeg ude i Amtet for at holde Foredrag om den Sag. Ogsaa ved Sogneraadsforeningsmøder har jeg holdt Foredrag derom, og jeg har nogle Gange skrevet vejledende Artikler i Bladene for at henlede Ansøgernes Op-mærksomhed paa en fornuftig Fremgangs-maade ved Indgivelsen af Ansøgningerne.

Nu hørte vi ganske vist, at det ærede Medlem fra Sorø, den daværende Land-